

5. Сенкевич В.Г. Структуризація феномену небезпеки щодо ураження ВІЛ / В.Г. Сенкевич // Наука і освіта. Спецвипуск. «Психологія особистості: теорія, досвід, практика» – Одеса. – 2013, №7/СХVII.– С.80-86.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ З ПОВНИХ ТА НЕПОВНИХ СІМЕЙ

Сидухіна Аліна Олегівна
Житомирський державний університет
імені Івана Франка, м. Житомир
Науковий керівник – канд. філософ. наук,
доц. Пирог Ганна Володимирівна

Проблема вивчення професійного самовизначення особистості є однією з найважливіших науково-практичних проблем сучасної психології, оскільки проблема вибору професії, уточнення цього вибору час від часу постає протягом трудового життя кожної людини. Крім того, багато випускників школи часто обирають професію випадково, опиняючись не в змозі мотивовано обґрунтувати свій вибір.

Для дослідження професійного самовизначення старшокласників з повних сімей та неповних сімей ми використали методика Диференціально-діагностичний опитувальник (ДДО) Є.О.Клімова та методика «Карта інтересів» А.Є.Голомштока в модифікації Г.Резапкіної.

Аналіз отриманих даних за методикою ДДО показав, що найчастіше старшокласники з повних сімей обирають професії типу «Людина – Техніка» – 65% досліджуваних (рис. 1). На другому місці – тип професій «Людина – Людина», на третьому «Людина – Знакова система», на четвертому «Людина – Художній образ», на п'ятому «Людина - Природа».

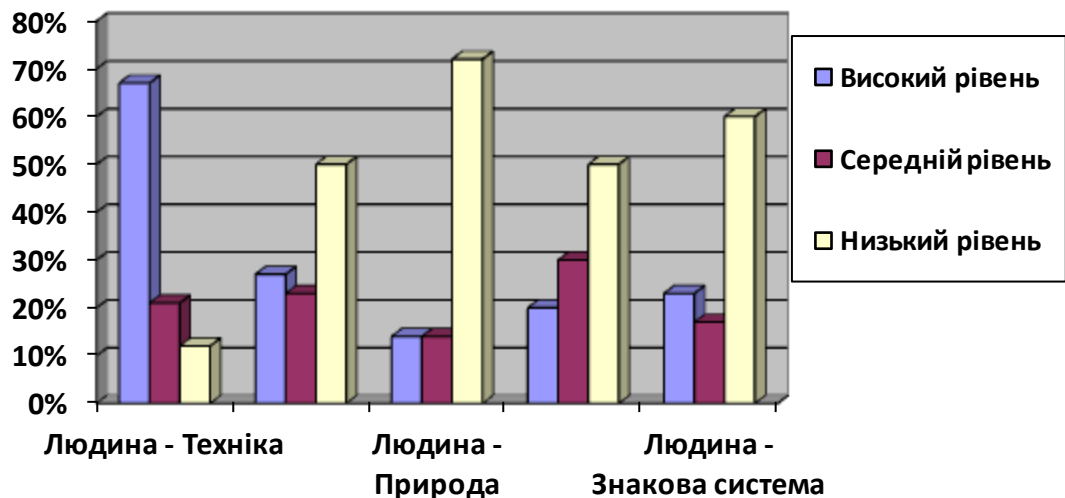

Рис.1. Схильності до професій старшокласників з повних сімей (за методикою ДДО)

Професії типу «Людина – Природа» старшокласники з повних сімей відзначили найменш актуальними для себе – 70% досліджуваних виявили низький рівень інтересу до професій даного типу.

Найвищі показники у старшокласників з неповних сімей отримали професії типу «Людина – Людина» – 75% досліджуваних відзначили даний тип професії на високому рівні (рис. 2). На другому місці старшокласники розмістили тип професій «Людина – Техніка», на третьому «Людина – Природа», на четвертому «Людина – Знакова система», та на п'ятому «Людина – Художній образ».

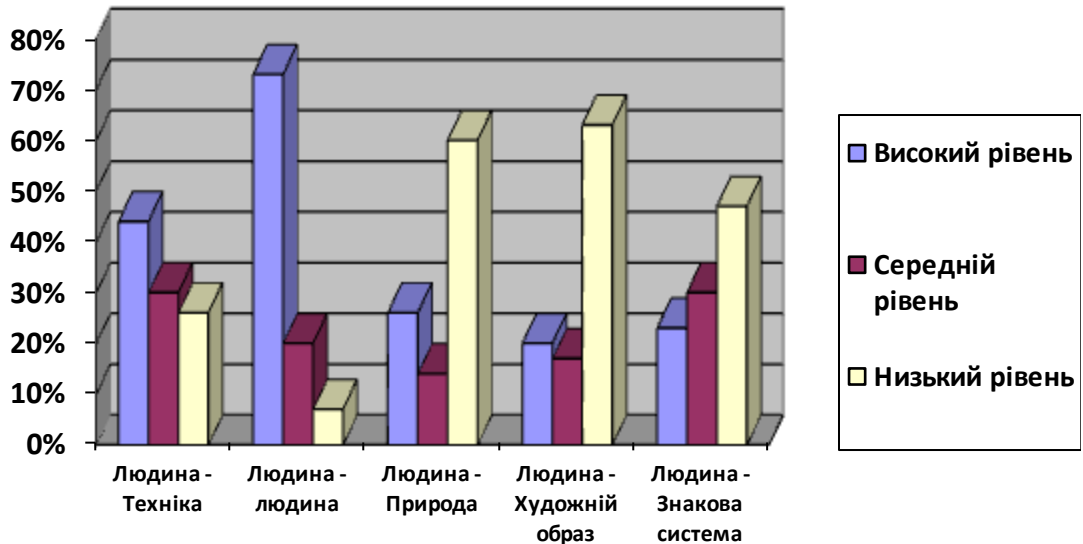

Рис. 2. Схильності до професій старшокласників з неповних сімей (за методикою ДДО)

Професії типу «Людина – Художній образ» для старшокласників з неповних сімей є найменш актуальними – 65% досліджуваних виявили низький рівень інтересу до професій даного типу.

Отже, професійне самовизначення старшокласників з повних сімей базується на професіях типу «Людина – Техніка», а з неповних сімей – на професіях типу «Людина – Людина».

Результати вивчення професійних інтересів старшокласників з повних сімей за методикою «Карта інтересів» показали, що у них найбільш виражені професійні інтереси «Механіка та конструювання», «Фізика та математика», «Радіотехніка та електроніка» (рис. 3). Найменш вираженими є професійні інтереси, пов'язані з педагогікою та медициною, історією та політикою, підприємництвом та домашнім господарством, спортом та військовою справою.

Для старшокласників з неповних сімей характерним є коло професійних інтересів «Підприємництво та домашнє господарство», «Спорт та військова справа» (рис. 4). Обрані професійні інтереси характеризуються безпосереднім спілкуванням з оточуючими.

Можемо зробити висновок, що старшокласники з неповних сімей виявляють професійні інтереси соціального типу, що може бути пов'язано з прагненням розширити соціальні контакти та побудувати нові соціальні відносини, які відрізнятимуться від тих що були присутні в їх сім'ях. Тоді як старшокласники з повних сімей віддають перевагу професійним інтересам, що базуються на «точних науках», які відповідають сучасному науковому та технічному прогресу.

Таким чином, за результатами проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

- Професійне самовизначення старшокласників з неповних сімей базується на професіях типу «Людина – Людина», а старшокласників з повних сімей – «Людина – Техніка».

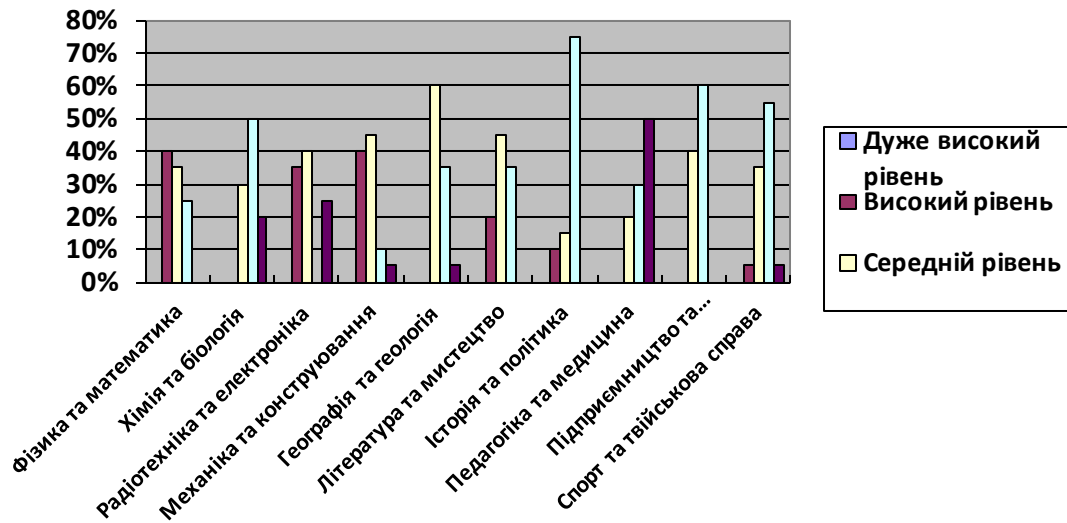

Рис. 3. Професійні інтереси старшокласників з повних сімей (за методикою «Карта інтересів»)

- Старшокласники з неповних сімей виявляють професійні інтереси соціального типу, що може бути пов'язано з прагненням розширити соціальні контакти та побудувати нові соціальні відносини, які відрізнятимуться від тих що були присутні в їх сім'ях. Обрані професійні інтереси старшокласників з неповних сімей характеризуються безпосереднім спілкуванням з оточуючими.
- Старшокласники з повних сімей віддають перевагу професійним інтересам, що базуються на «точних науках», що відповідає сучасному науковому та технічному прогресу.
- Отримані результати за методиками ДДО Є.О.Клімова та «Карта інтересів» А.Є.Голомшпока співпадають.

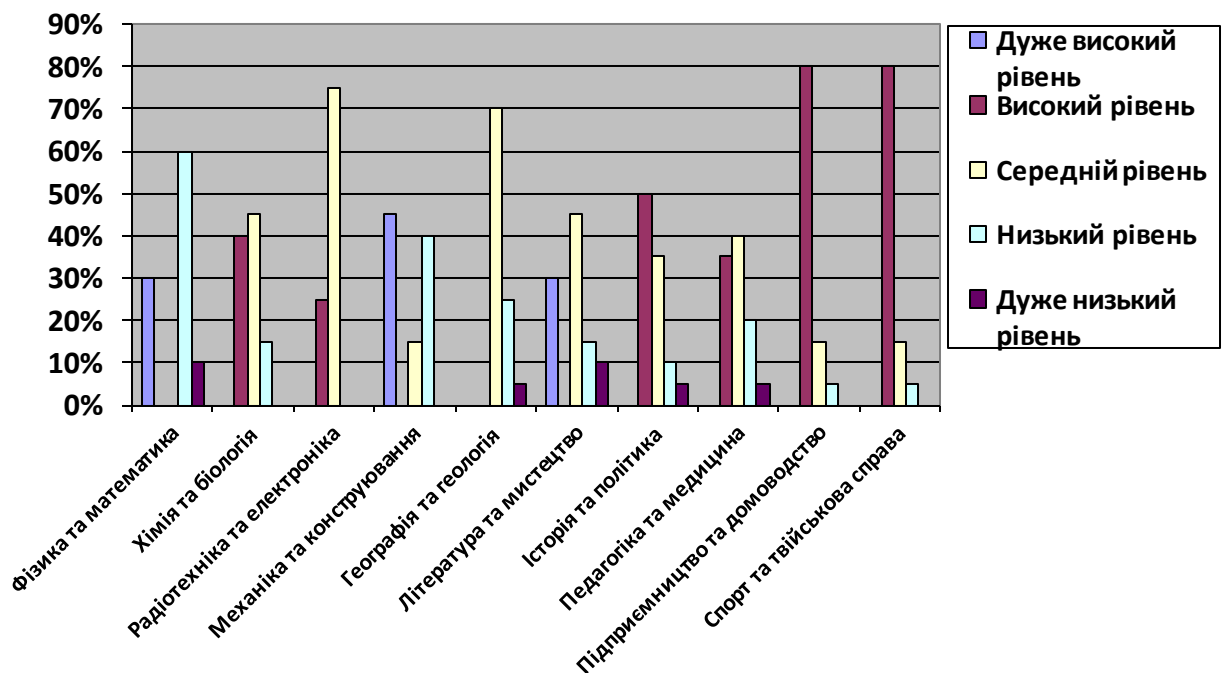

Рис. 4. Професійні інтереси старшокласників з неповних сімей (за методикою «Карта інтересів»)

Література

1. Пирог Г. В. Професійне самовизначення старшокласників, які опинились у складних життєвих обставинах: діагностична та корекційно-розвивальна робота / Г. В. Пирог, Д. С. Коробко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки». – Випуск 2. Том 2. – Херсон, 2018. – С. 66-71.
2. Пряжников Н. С. Профессиональное самоопределение: теория и практика : учеб. пособие / Н. С. Пряжников. – М. : Академия, 2008. – 117 с.
3. Пряжникова Е. Ю., Пряжников Н. С. Профорентация: Учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений. М.: Издательский центр «Академия», 2005.
4. Разварина, И.Н. Семья как социальный институт развития личности ребенка в подростковом и юношеском возрасте [Текст] / И.Н. Разварина, Н.А. Кондакова // Проблемы развития территории. – 2014. – № 6.
5. Roe A. Early determinants of vocational choice // Journal of counseling psychology. 1957. Vol. 4. P. 212–21

ОСНОВНІ ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ОБРАЗУ ПОЛІТИКА У СВІДОМОСТІ

Соболева Єлизавета Сергіївна
Житомирський державний університет
імені Івана Франка, м. Житомир
Науковий керівник – канд. філософ. наук,
доц. Пирог Ганна Володимирівна

У вітчизняній політичній культурі особистості лідера традиційно відводиться центральне місце, політичний вибір багато в чому персоніфікований.

Приймаючи електоральне рішення, виборець найчастіше орієнтується не на програми, а на особистісні якості кандидата. Іншими словами, щоб претендувати на перемогу, політик повинен демонструвати якості, які відповідають – в очах масового виборця – його політичним перевагам [1].

Механізми формування іміджу політика у виборців схожі з механізмами міжособистісного сприйняття. Перший фактор формування реального іміджу створюють особистість політика і його діяльність. До блоку «особистість політика» відносять такі складові, як його зовнішні дані (привабливість, вік і здоров'я, манера одягатися, жести та міміка); наявність чи відсутність харизми; темперамент; характер; здібності; а також особливості мотиваційної сфери (мотиви участі в політичній діяльності).

Другою важливою складовою даного фактору є політична позиція в цілому (приналежність до тієї чи іншої партії, руху), передвиборча програма та діяльність політика. Але вони цінні не стільки самі по собі (політична позиція як така не дуже важлива, і передвиборчі програми мало хто читає), а як демонстрація професійних та особистісних якостей – економічно грамотний, розумний, тримає слово і т. д.

Звичайно, для політика надзвичайно важливо демонструвати розум, компетентність і професіоналізм, моральні якості, разом з тим не можна недооцінювати значення зовнішніх факторів. Дві третіх виборців стверджують, що для них важливо, як кандидат виглядає і як говорить. Привабливість, приємна зовнішність кандидата можуть стати для когось вирішальним аргументом для голосування. Партії та кандидати часто пропонують схожі програми, тому у свідомості людей формується не стільки образ ідей, скільки образ конкретних особистостей.

Безумовно, на електоральний вибір впливають і такі чинники: склад виборчого округу; рівень матеріальної забезпеченості більшості жителів. Наприклад, інтелігенцію привертають